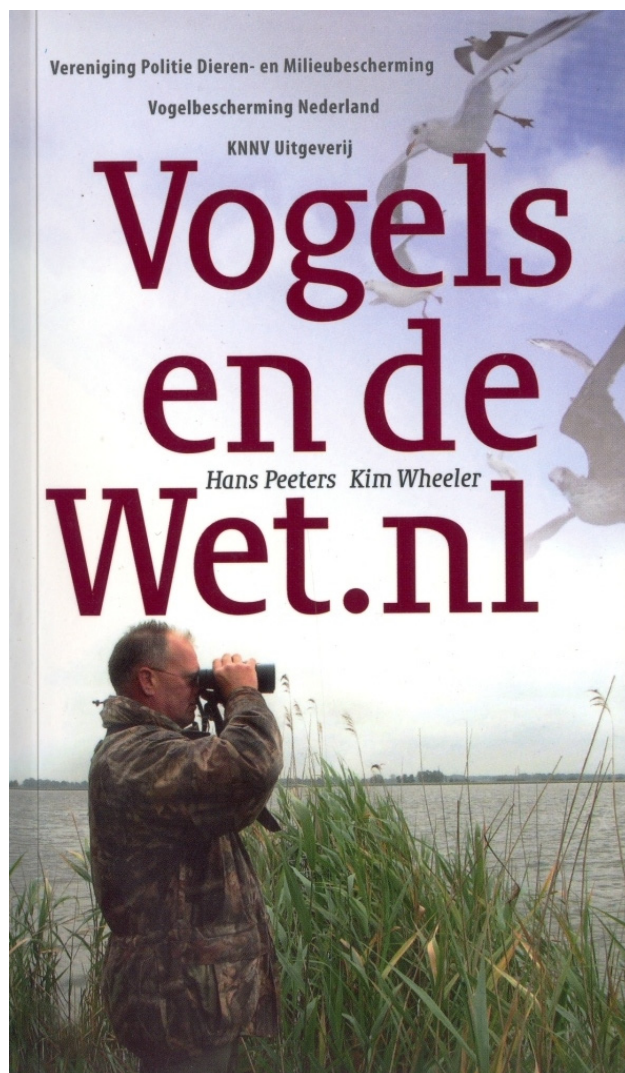

Nieuw in de Jan Verwey Bibliotheek

Peeters H. & K. Wheeler 2008. Vogels en de Wet.nl. Vereniging Politie Dieren- en Milieubescherming in samenwerking met Vogelbescherming Nederland en KNNV Uitgeverij. 336 p. Prijs € 24,95

In april 2007 lanceerde Vogelbescherming Nederland (VBN) een nieuwe website: www.vogelsendewet.nl. Met deze website kwam VBN tegemoet aan mensen die wel eens te maken krijgen met de juridische bescherming van vogels, zoals leden van vogelwerkgroepen en politiefunctionarissen. Eenvoudige vragen als: “Mag je een boom kappen waarin vogels broeden?” worden hier

kort en bondig beantwoord: “Nee dat mag niet. Ontheffing is mogelijk, bijvoorbeeld indien de boom de verkeersveiligheid bedreigt.” Ook de verschillende wetten die met natuur- en vogelbescherming te maken hebben, passeren hier de revue. Deze site heeft ook een zoekfunctie, maar dat levert nogal eens niets op. Zo wordt geen informatie gegeven bij onderwerpen als maaien, valkerij en windmolens.

Het boek *Vogels en de Wet.nl* is gelukkig veel uitgebreider dan genoemde website. Over alles wat mij te binnen schiet wat vogelbescherming betreft, is hier informatie te vinden. Zo wordt in zeven pagina's op de valkerij ingegaan, krijgt het uitzetten van Fazanten ook aandacht en wordt duidelijk gemaakt wat er bij komt kijken als je een gevonden vogel wilt laten opzetten. Het aardige is, dat in veel gevallen stap voor stap wordt aangegeven hoe gehandeld kan worden.

Behalve over de bescherming van de inheemse vogels, besteden de schrijvers ook aandacht aan de vogelhandel en het in bezit hebben van inheemse en uitheemse vogels. Het boek eindigt met een lange lijst van belangrijke adressen.

Natuurlijk is het van belang, dat dit informatieve boekje straks op elk politiebureau te vinden zal zijn.

Maar ook natuurverenigingen en vogelwerkgroepen doen er goed aan dit boek bij te hand te hebben. Met enige regelmaat worden door leden en niet-leden van onze vereniging vragen gesteld over gevonden vogels of zaken die in het dorp spelen, zoals het snoeien van bomen en het maaien van oevers in de broedtijd. Met dit boekje in de hand is vermoedelijk op vrijwel al die vragen een goed antwoord te geven.

Jelle van Dijk

Levering P.A. & G.O. Keijl 2008. Vinkenbaan Castricum 1960-2006. Uitgave van Vogelringstation Castricum. 256 p. Prijs € 20 + € 3,80 verzendkosten. Te bestellen door storting van het totaal bedrag op rekening 4380680 tnv. Vinkenbaan Castricum o.v.v. "boek vinkenbaan".

Over het ringen van vogels wordt maar weinig gepubliceerd, terwijl jaar in jaar uit duizenden vogels een ring aan hun poot krijgen. Begin jaren zestig kreeg je als Limosa-lezer eenmaal per jaar een dik nummer toegestuurd, waarin het Ringverslag van het Vogeltrekstation, met daarin lange lijsten met terugmeldingen, was opgenomen. Nadat deze gewoonte eind jaren zestig was afgeschaft, verscheen er zelden meer een artikel over ringwerk in de landelijke vogeltijdschriften. Er drong wel eens iets door over Constant Effort Sites en in de waarnemingsrubrieken werd regelmatig melding gemaakt van bijzondere vangsten op vinkenbanen, maar daar bleef het zo'n beetje bij. Wat er eigenlijk met al die gegevens werd gedaan, bleef voor buitenstaanders grotendeels verborgen. Dat werd min of meer in de hand gewerkt door het blad *Op Het Vinkentouw*, uitgegeven door het Vogeltrekstation en alleen bestemd voor de actieve ringers. Abonneren op dit blad is niet mogelijk en losse nummers zijn niet te koop. Gelukkig zijn de nummers uit de jaren 1998-2003 nu op de website van het Vogeltrekstation te

vinden, zodat een tipje van de sluier op deze manier wordt opgelicht.

Gelet op het voorgaande, kan het boek van VRS Castricum als een doorbraak worden beschouwd. Naar mijn weten is het de eerste keer dat een ringstation de gegevens van zo'n lange periode gedigitaliseerd heeft om er een prachtig boek mee te vullen.

Het basismateriaal voor dit boek is omvangrijk: 353.930 vogels werden bij Castricum geringd, verdeeld over 213 soorten. Hiervan werden er 2191 teruggemeld in Nederland en 1796 in het buitenland.

Na enkele inleidende hoofdstukken, begint op pagina 23 het indrukwekkende hoofdstuk Soortbesprekingen. Dit hoofdstuk is rijk geïllustreerd met kleurenfoto's, waarbij van zeer veel soorten alleen de kop wordt getoond. De foto's werden allemaal gemaakt terwijl de vogel werd vastgehouden, een unieke gelegenheid op een vinkenbaan om close-ups te maken.

Natuurlijk is het bestuderen van de terugmeldingen nog altijd de moeite waard. Bij elke soort waarvan terugmeldingen bekend zijn geworden, is een duidelijk kaartje opgenomen. Maar met de ringgegevens is zoveel meer te doen. De grote verdienste van dit boek is, dat niet alleen de terugmeldingen de nodige aandacht krijgen, maar dat ook de gegevens die op de vinkenbaan zelf werden verzameld, op boeiende wijze gepresenteerd worden.

Elke soortbeschrijving begint met een kort stukje tekst over broedgebied, doortrek en winterkwartier. Hierna volgen mededelingen over de biometrie (alles wat er aan de vogels gemeten is) en de terugmeldingen. Deze teksten vatten grotendeels samen wat in de bijgeleverde figuren te zien is. We nemen als voorbeeld de Nachtegaal. Er werden bijna 3500 Nachtegalen geringd, waarvan er slechts 74 werden teruggemeld; niet zo vreemd voor een vogel die zich altijd in dichte bosjes ophoudt. Bij die terugmeldingen is er slechts één uit Afrika (Marokko); het merendeel stamt uit Nederland en België. De terugmeldingen geven dus niet echt een goed beeld van waar de Nachtegalen buiten de broedtijd verblijven. Veel interessanter is de doortrekgrafiek. Dat de Nachtegalen massaal eind april en begin mei terugkeren horen we als we regelmatig de duinen bezoeken, maar wanneer vertrekken ze weer? Na eind juni hoor en zie je zelden meer. Door het ringwerk blijkt, dat vrijwel alle Nachtegalen in twee weken (eind juli / begin augustus) ons land verlaten. Ook de figuur met de mediane data (de datum waarop de helft van het jaartotaal aan gevangen vogels van die soort is gepasseerd) is interessant. Zo is bij de Nachtegaal te zien, dat de

wegtrek in de laatste 25 jaar met ruim tien dagen is vervroegd. Wat kan hiervan de oorzaak zijn? Wat de biometrie betreft, worden zaken als vetgehalte, vleugellengte, gewicht en dekveerrui in grafieken weergegeven. Tenslotte worden nog enkele tabellen toegevoegd, waarin informatie wordt verstrekt over de vangdata van eerstejaars en adulte vogels. Voor elke vogelaar in de duinstreek, zeker als je ook nog in vogeltrek bent geïnteresseerd, is dit een geweldig boek. De

samenstellers verdienen een groot compliment voor het ongelooflijk veel werk dat hierin gestoken is en de wijze waarop de gegevens zijn gepresenteerd. Nu maar hopen dat ook het Vogeltrekstation spoedig met een prachtige publicatie naar buiten komt.

Jelle van Dijk

Hans Adema 2008. Vliegenzwammen op het Rapenburg. Uitgeverij Ginkgo, Leiden. 158 pagina's, prijs € 21,50

Dat je veel van stadsnatuur moet houden is wel duidelijk als je al meer dan 20 jaar wekelijks een rondje door de binnenstad fietst om te inventariseren. Als je daarnaast ook veel van paddenstoelen weet en over een tomeloze inzet beschikt, dan schrijf je toch gewoon een boek over de paddenstoelen in de stad.

En dat is een mooi uitgevoerd boek geworden en rijkelijk voorzien van foto's.

De opzet van zijn boek refereert aan het in 1999 verschenen boek *Champignons in de Jordaan* van Rob Crispijn, dat Hans Adema destijds heeft

besproken in de *Coolia* (het blad van de Nederlandse Mycologische Vereniging).

Met een korte geschiedenis van de binnenstad en de vermelde vindplaatsen, die terug te vinden zijn op het kaartje op pag.13, start hij zijn rondgang door de stad.

Na een gedegen uitleg over de gebruikte terminologie kunnen we aan de 250 gevonden soorten beginnen.

Per soort geeft hij de wetenschappelijke en de Nederlandse naam, beschrijft de uiterlijke kenmerken, wanneer ze te vinden zijn en of ze eetbaar zijn. Dat laatste is voor de meesten onder ons van weinig belang, daar de doorsnee Nederlander mycofoob is. Ik herken dan ook wat Hans Adema schrijft, namelijk dat hij na een eigen en absoluut zekere determinatie toch wat huiverig zijn eerste maaltje wilde paddenstoelen at. Dat is nu wel anders en hij behoort nu tot de mycofagen (hij die ze eet). Het verhaal over restaurant De Verboden Toegang toont dat duidelijk aan.

Wat opvalt en wat hij zelf ook vermeldt is het ontbreken van de gordijnzwammen, deels omdat ze weinig voorkomen in de stad, maar anderzijds omdat ze moeilijk goed op naam zijn te brengen. Er zijn slechts weinigen die de gordijnzwammen zo goed kennen.

De beschrijvingen zijn gelukkig ook doorspekt met persoonlijke anekdotes, zodat je met een glimlach op je gezicht die veelheid aan informatie makkelijk opneemt.

Het is geen determinatiegids geworden, meer een boek voor iedereen die wat heeft met paddenstoelen en die het boek kunnen gebruiken om wat meer te lezen over macroscopische kenmerken. Daarbij geeft de schrijver ook genoeg bijkomende wetenswaardigheden die het boek verlevendigen.

Kortom een boek dat gelezen wil worden, omdat het met veel kennis en liefde voor de stadsnatuur geschreven is. Het verdient een plaats in onze bibliotheek!

Lutgarde Roelandt